

Standardní opatření k eliminaci rizika přenosu infekčních agens při poskytování zdravotní péče

Materiál čerpá z doporučení WHO „Standard precautions in health care“
http://www.who.int/csr/resources/publications/EPR_AM2_E7.pdf

Níže uvedená opatření představují **základní úroveň postupů prevence a kontroly infekcí** ve zdravotnických zařízeních a jejich používání je **minimem při poskytování veškeré péče všem pacientům**. Jejich smyslem je omezení rizika přenosu infekčních agens ze známých i nerozpoznaných zdrojů. Ve specifických situacích se nad rámec standardních opatření musí zavést odpovídající izolační režim, který zabraňuje kontaktnímu, kapénkovému nebo vzdušnému přenosu (*HICPAC guidelines: <http://www.cdc.gov/hicpac/pdf/isolation/Isolation2007.pdf>*).

1. Hygiena rukou

Technika:

- **Desinfekce rukou** alkoholovým desinfekčním přípravkem (20 až 30 s), aplikovaným v dostatečném množství tak, aby byly ruce úplně a rovnoměrně pokryté po celou požadovanou dobu.
- **Mytí rukou** mýdlem pod tekoucí vodou (40 až 60 s) s následným opláchnutím a pečlivým osušením jednorázovým ručníkem, kterým se zároveň uzavře baterie (kohoutek, páka). Provádí se při viditelném znečištění rukou nebo při pravděpodobné expozici sporulujícím mikroorganismům (např. *Clostridium difficile*), po použití toalety a před jídlem.

Indikace:

- Před a po jakémkoliv přímém kontaktu s pacientem, a to nezávisle na použití rukavic.
- Bezprostředně po sejmutí rukavic.
- Před manipulací s invazivními pomůckami a zařízeními.
- Po kontaktu s krví, tělesnými tekutinami, sekrety a exkrekty, sliznicemi, porušenou kůží a kontaminovanými předměty, i když byly použity rukavice.
- V průběhu péče o pacienta při přemístění z kontaminované do čisté části těla.
- Po kontaktu s předměty v bezprostřední blízkosti pacienta (část lůžka, stolek apod.).

2. Používání rukavic

- Rukavice se používají při kontaktu s krví, tělesnými tekutinami, sekrety a exkrekty, sliznicemi a porušenou kůží.
- Rukavice se musí vyměnit vždy, pokud došlo při ošetřování pacienta ke kontaktu s potenciálně infekčním materiálem a ošetřování dále pokračuje.
- Rukavice se sundávají po použití, před kontaktem s čistými předměty či povrchy, a před kontaktem s dalším pacientem.
- Bezprostředně po sejmutí rukavic se provede desinfekce rukou.

3. Ochrana obličeje (oči, nos ústa)

- Během činností, kdy je pravděpodobné postříkání, potřísnění nebo vznik infekčního aerosolu, se k ochraně sliznic, očí, nosu a úst používají ústenky a ochranné brýle, případně obličejové štíty.

4. Používání ochranných plášťů

- Během činností, kdy je pravděpodobné postříkání, potřísnění nebo vznik infekčního aerosolu, se k ochraně kůže a oděvu používají ochranné pláště (jednorázové empíry).
- Použitý plášť se svléká ihned po ukončení rizikové činnosti, znečištěný plášť se svléká neprodleně. Následně se provede desinfekce rukou.

5. Prevence poranění jehlou a jinými ostrými předměty

Opatrnost je nutná:

- Při manipulaci s jehlami, skalpely a jinými ostrými nástroji a pomůckami.
- Při čištění použitých nástrojů.
- Při likvidaci použitých jehel a jiných ostrých předmětů (nikdy se nesmí nasazovat kryt zpět na použitou jehlu).

6. Respirační hygiena (etiketa při kašli)

Osoby s respiračními příznaky (kašel, kýchání) mají dodržovat následující opatření:

- Zakrývat si nos a ústa jednorázovým kapesníkem nebo ústenkou při kašli a kýchání.
- Použité ochranné prostředky ihned po použití likvidovat, pokud možno co nejdříve provést hygienu rukou.

Zdravotnická zařízení mají:

- Ve společných prostorách (např. čekárny) umisťovat osoby s příznaky akutního horečnatého onemocnění dýchacích cest do bezpečnostní zóny v šíři alespoň 1m, je-li to možné.
- Umisťovat na vhodná místa (zejména při vstupech do zdravotnického zařízení) srozumitelné instrukce pro pacienty s respiračními příznaky (zejména při epidemii chřipky).
- Ve společných prostorách, kde dochází ke kontaktu s pacienty s respiračními onemocněními, zajistit dostupnost prostředků pro hygienu rukou a ochranných pomůcek.

7. Úklid

- Používají se vhodné postupy pro rutinní úklid a desinfekci prostředí a často dotýkaných povrchů.

8. Lůžkoviny

S použitými lůžkovinami se manipuluje (vč. transportu a praní) způsobem, který:

- Brání kontaminaci kůže, sliznic a oblečení.
- Vylučuje přenos patogenů na pacienty, na personál a do prostředí.

9. Zacházení s odpadem

- Musí být zajištěno bezpečné zacházení s odpady.
- S odpadem kontaminovaným krví, tělesnými tekutinami, sekrety a exkrety, se zachází jako s nebezpečným (infekčním) odpadem.
- S tkáněmi a laboratorním odpadem, vznikajícím v přímé souvislosti se zpracováním vzorků se zachází jako s nebezpečným (infekčním) odpadem.
- Jednorázový materiál se neprodleně po použití vhodným způsobem likviduje.

10. Předměty a pomůcky používané při poskytování péče

- S vybavením potřebným pro poskytování péče, které je kontaminované krví, tělesnými tekutinami, sekrety a exkrety, se musí zacházet způsobem, který zabraňuje expozici kůže a sliznic, kontaminaci oblečení a přenosu patogenů na pacienty, personál a do prostředí.
- Po použití předmětů a pomůcek (zdravotnických prostředků) určených k opakovanému užití se musí provádět jejich odpovídající čištění, desinfekce, případně sterilizace.